

PERSPECTIEFNOTA 2023-2026

*Koers houden
in onzekere tijden*

Inleiding

Beste leden van de raad, beste inwoners,

Het woord 'perspectief' wordt algemeen gevoeld als een positief woord. Het duidt op vooruitgang en dynamiek. Als we het woord 'onzeker' ervoor zetten, klinkt het ineens anders. Een onzeker perspectief is niet waar we warm van worden. Het nodigt niet meteen uit tot actie.

Al hebben we als gemeente een onzeker perspectief, toch hebben we het niet als titel van deze PPN gekozen. Natuurlijk kunnen we de heersende onzekerheid benadrukken. Daar is reden genoeg voor. Want dagelijks ervaren we nog de nasleep van de coronacrisis. We weten niet of corona opnieuw opduikt in een nieuwe variant. Maar vooralsnog is corona uit beeld geraakt door de aangrijpende oorlog in Oekraïne. Een oorlog die allereerst onpeilbaar leed met zich meebrengt en mensen op de vlucht doet slaan. Een oorlog ook die de Europese en mondiale verhoudingen drastisch wijzigt en die een energie- en voedselcrisis, en wellicht ook een economische crisis met zich meebrengt. Was het al een enorme klus om de vluchtelingen van buiten de Europese grenzen onderdak te bieden, nu is het een ingrijpende opgave om talrijke Oekraïners op te vangen. Dat doen we in een tijd dat we spreken van een wooncrisis voor de vele inwoners, statushouders en expats die een plek op de oververhitte woningmarkt willen veroveren. En alsof het nog niet genoeg is, staan we aan de lat voor een omslag in denken en doen om het klimaat op onze planeet te redden.

Al die onzekerheden en bedreigingen laten we niet ongenoemd in deze inleiding en in deze PPN. Maar ook houden we vast aan onze koers om samen met u als raadslid en u als inwoner de uitdagingen van onze tijd en onze gemeente op te pakken. Daarom werken we in onze regio samen aan een stevige energie- en klimaatstrategie. En aan een nabije en ook betaalbare hulpstructuur voor mensen in kwetsbare omstandigheden. En aan een duurzame en natuur-inclusieve invulling van onze huisvestings- en verstedelijkingsopgave.

Binnen onze gemeentegrenzen werken onze medewerkers en wij als bestuur samen met tal van inwoners en instellingen om onze dorpen en wijken leefbaar, veilig en aantrekkelijk te laten zijn en blijven. Sport, cultuur, participatie, zorg, natuur, biodiversiteit en bereikbaarheid zijn daarbij essentieel. We weten dat die belangrijke zaken een prijs hebben en we weten dat niet alles kan wat wenselijk is. De gemeentelijke pinpas en wallet app hebben een limiet die we samen afgesproken hebben. Dan is het dus zaak om scherp te kijken naar onze lasten en baten. Vooral de baten die we van Rijksweg hebben ontvangen of misschien gaan ontvangen zijn zo wisselend dat een prognose een beperkte houdbaarheid heeft. Des te belangrijker is het om de koers van de afgelopen tijd vast te houden. Scherp op de uitgaven. Vastberaden in de richting die ons kompas aangeeft. Voortvarend in de uitvoering van de afspraken die we maken. Dat zijn afspraken met u als raadslid en u als inwoner. En dus afspraken die wat ons betreft staan. Alleen als de omstandigheden echt onvoorzien zijn, dan brengen we met goede argumenten de (financiële) uitgangspunten ter tafel.

We verheugen ons op de discussie met uw raad. Zeker in onzekere tijden is en blijft een goed en open debat de basis voor onze lokale democratie.

Het college
25 april 2022

Leeswijzer PPN

De indeling van deze nota is als volgt:

1. Financieel perspectief en reservepositie	blz. 05
2. Dienstverlenend Oisterwijk	blz. 09
3. Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	blz. 14
4. Samenredzaam Oisterwijk	blz. 20
5. Doorkijk meerjarenbegroting	blz. 25
6. Bijlagen	blz. 27

In hoofdstuk 1. geven we het perspectief weer voor 2023-2026.

Het financieel perspectief is een weergave van onontkoombare ontwikkelingen, zoals wettelijke- en autonome ontwikkelingen en noodzakelijke investeringen in de bedrijfsvoering.

Afzonderlijk presenteren wij nog een aantal wensen, die financieel nog niet zijn vertaald. Verder geven we een beeld van de verwachte ontwikkeling van onze reservepositie en de weerstandsratio.

De hoofdstukken 2. t/m 4. sluiten één op één aan op de programma's in de meerjarenraming.

Per programma stellen we belangrijke (beleidsmatige) ontwikkelingen aan de orde en lichten we het geschetste perspectief toe.

In hoofdstuk 5. geven wij aan hoe wij tot een sluitende meerjarenraming willen komen.

Hierbij gaan we beknopt in **op enkele 'draaiknoppen'** voor uw raad. Tegelijk merken wij op, **dat gezien de vele risico's en onzekerheden**, het financiële beeld nog sterk kan worden beïnvloed.

In de bijlagen vindt u de financiële overzichten per programma. Daarnaast geven we voor de kompasprojecten uit het coalitieakkoord de processtappen weer tot en met 2026.

Deze processtappen actualiseren we tweemaal per jaar, bij de begroting en bij de PPN.

**Voorstel tot het vaststellen van de
Perspectiefnota 2023-2026 "Koers houden in onzekere tijden"**

De raad van de gemeente Oisterwijk,

gelezen het voorstel van het college d.d. 25 april 2022,
afdeling Kwaliteit, Administratie en Informatie (KAI),
raadsvoorstel nr. 22-11;

besluit:

1. De Perspectiefnota 2023-2026 "Koers houden in onzekere tijden" vast te stellen, met inbegrip van deze wijziging:

Amendement A3 Biologische bestrijding

Op pagina 16 onder de kop *Natuur en landschap* wordt na 'verbeteren van de biodiversiteit' de volgende zin toegevoegd:

"Daarom besluiten we per 1 januari 2023 geen biologische bestrijdingsmiddelen meer te spuiten om natuurlijke processen te bestrijden"

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oisterwijk op 9 juni 2022

de griffier,

de voorzitter,

Daniëlle Robijns

Hans Janssen

1. Financieel perspectief en reservepositie

Financiële uitgangspositie

Bij de start van deze perspectiefnota is de balans opgemaakt van de actuele financiële positie van de gemeente. Daarbij is de programmabegroting 2022 als uitgangspunt genomen en zijn de verwachte mutaties in de inkomsten vanuit het Rijk en andere relevante ontwikkelingen meegenomen. Zowel de uitgaven als inkomsten in deze PPN zijn vermeld op prijspeil 2022 en worden zoals gebruikelijk bij de begroting 2023 geïndexeerd.

Bij het bepalen van de financiële uitgangspositie staan we voor diverse **risico's en** onzekerheden die van invloed zijn op ons financieel perspectief.

Uitgangspunten van deze nota

De basis voor deze perspectiefnota is het coalitie**akkoord "Gezamenlijk perspectief over grenzen heen"**. Daarin zijn de volgende financiële uitgangspunten opgenomen:

- We gaan voor een meerjarig sluitende begroting;
- Het richtpunt voor de weerstandsratio blijft 1,5;
- We streven naar een solvabiliteit van minimaal 20%;
- Structurele lasten dekken we met structurele baten;
- Bij (dreigende) tekorten kijken we eerst naar kostenbesparingen binnen de bedrijfsvoering en versoering van beleid. Keuzes maken is onvermijdelijk;
- We gaan de OZB alleen indexeren;
- Nieuwe investeringen halen we niet uit reserves, tenzij het geen vervanging betreft;
- We zetten maximaal in op subsidies ter dekking van de kosten;
- We vangen tegenvallers op binnen het eigen programma.

Wij hanteren sinds 2021 de volgende financiële uitgangspunten, aanvullend op het coalitieakkoord:

- Voor de uitvoering van nieuwe wettelijke taken doen we dat met het geld dat we vanuit het rijk krijgen, we leggen er geen geld bij;
- Voorwaarde voor overheveling van budgetten bij de jaarrekening is dat er een plan ligt (c.q. betalingsverplichting);
- We maken voor nieuwe ontwikkelingen (die vergaande financiële consequenties hebben) business cases, zodat zichtbaar is welk rendement (maatschappelijk en financieel) het oplevert, wanneer en bij wie. Als het rendement buiten de gemeente ligt, gaan we in gesprek met deze partij om te kijken of we hierover afspraken kunnen maken. Soms moeten we eerst investeren voordat we het kunnen terugverdienen;
- We onderzoeken andere financieringsmogelijkheden zoals crowdfunding en subsidies vanuit provincie of rijk. Ook het leggen van verantwoordelijkheden bij inwoners zelf is een te onderzoeken optie.

Risico's en Onzekerheden

Als gemeente zijn wij voor onze inkomsten grotendeels afhankelijk van het Rijk. Het gemeentefonds (inclusief de bijdrage voor het sociaal domein) is onze grootste inkomstenbron. Met betrekking tot de Rijksbijdragen aan onze begroting bestaan op dit moment veel onzekerheden. **De belangrijkste risico's en onzekerheden zijn:**

- Vertaling van het regeerakkoord
Wij wachten af wat het regeerakkoord voor ons gaat betekenen, zowel in beleidsmatige als in financiële zin. Meer duidelijkheid komt er mogelijk met het verschijnen van de meicirculaire;
- Bezuiniging jeugdzorg
De aangekondigde landelijke **bezuiniging van € 500 miljoen** op jeugdzorg is formeel nog steeds niet van de baan;
- Klimaat
De financiële bijdragen van het Rijk voor de gemeentelijke uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord zijn onbekend;
- Omgevingswet
Door invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023 hebben we rekening gehouden met lagere legesopbrengsten **van € 300.000** voor de jaren 2023 en 2024;
- Inflatie en prijsstijgingen
De inflatie neemt sterk toe, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne. De impact hiervan kan enorm zijn op diverse posten in onze begroting. We hebben nu al wel rekening gehouden met hogere kosten voor het eigen gebruik van gas en elektra (**nadeel € 560.000** voor de jaren 2022 en 2023).
- Precario
Over het heffen van precariobelasting loopt een juridische procedure;
- Corona
De coronacrisis werkt zowel economisch als sociaal nog door in de komende jaren;
- Grex
De Grondexploitatie (Grex) kent een aantal **risico's, welke van invloed zijn op onze vermogenspositie**;

Financieel Perspectief

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen het perspectief voor 2023-2026 - naar huidig inzicht - in kaart gebracht voor de onontkoombare ontwikkelingen. Hieruit volgt dat de jaren 2023 t/m 2025 een financieel sluitend beeld laten zien. Het jaar 2026 is niet sluitend en heeft een nadeel van € 508.000. In hoofdstuk 5 "doorkijk meerjarenbegroting" benoemen we een aantal keuzemogelijkheden voor uw raad. Het uiteindelijke doel is om in november van dit jaar een volledig sluitende begroting 2023 aan te bieden bij de provincie.

Bedragen x € 1000 (plus is voordeel, min is nadeel)					
		2023	2024	2025	2026
1	Startpositie Begroting 2022	924	260	-527	-527
2	Gemeentefonds/ Ontwikkelingen	1.547	1.758	2.084	1.112
3	<i>Uitgangspunt PPN:</i>	<i>2.471</i>	<i>2.018</i>	<i>1.557</i>	<i>585</i>
4	Pr. 1. Dienstverlenend Oisterwijk	-966	-410	59	59
5	Pr. 2. Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	60	60	90	90
6	Pr. 3. Samenredzaam Oisterwijk	-1.242	-1.242	-1.242	-1.242
7	TOTAAL	323	426	464	-508

In dit financieel perspectief is rekening gehouden met de uitkomst van de september-circulaire 2021, de uitkomst van de nieuwe CAO en bijbehorende indexering van salarissen.

Terugdraaien Opschalingskorting door het rijk

In het regeerakkoord (Rutte-II) is destijds het voornemen geformuleerd, om gemeenten verplicht te laten fuseren (opschalen) tot steden met meer dan 100.000 inwoners.

De landelijke korting op het Gemeentefonds die daarmee gepaard gaat, loopt in 2025 op tot **€ 1 miljard per jaar**. Het terugdraaien van de opschalingskorting betekent voor Oisterwijk een incidenteel voordeel van bij elkaar ca. 2,5 miljoen over de jaren 2023 t/m 2025. Wij merken op dat de opschalingskorting vanaf 2026 vooralsnog van toepassing is.

Nog geen circulaire bekend voor 2022

Hoewel formeel dit jaar geen circulaire van het Rijk zijn ontvangen, hebben wij een voorzichtige inschatting gemaakt van bedragen die waarschijnlijk uitgekeerd zullen worden. Dit is **opgenomen in de financiële bijlage onder 'Maartbrief' voor een bedrag van € 0,5 mln.** (blz. 25). Hiermee schetsen wij voor uw raad een betrouwbaar beeld, waarbij we tegelijk opmerken, dat we de meircirculaire van het Rijk nog moeten ontvangen.

Wensen die nog niet financieel zijn vertaald in deze PPN:

		2023	2024	2025	2026
1	Toekomstbestendige milieustraat/ Gemeentewerf		pm	pm	pm
2	Staalbergven (investering)			-160	-159
3	Snelfietsroute Oisterwijk-Tilburg			-9	-149
4	Verkeersplan Moergestel/ (middellange termijn)			-6	-23
5	Herfasering Stokeind	pm	pm	pm	pm
6	Actualisatie meerjarig onderhoud sport		-50	-100	-50
7	Flexwonen	pm	pm	pm	pm
8	Verduurzaming wagenpark buitendienst	pm	pm	pm	pm

In de **desbetreffende programma's** zijn deze wensen toegelicht.

Verloop reserves en weerstandsvermogen

In de onderstaande tabellen is rekening gehouden met het voorlopige positieve rekening-resultaat uit de nog vast te stellen jaarrekening 2021.

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de weerstandscapaciteit en risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de reserve grondbedrijf.

De benodigde weerstandscapaciteit is wat nodig is om risico's op te kunnen vangen.

Dit vertaalt zich in de weerstandsratio. De weerstandsratio geeft de verhouding weer tussen de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. We zijn vrij om een norm voor de weerstandsratio te kiezen. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we streven naar een weerstandsratio van 1,5. In deze PPN presenteren we een voorlopige ratio van 2,1 voor 2023 (zonder grex) en 2,7 (met grex).

Hoe hoger de ratio hoe meer zekerheid er is om onvoorziene **risico's op te kunnen vangen**.

Maar te hoog is ook niet goed. We willen terughoudend omgaan met de algemene reserve. We hebben de weerstandsratio met en zonder de grondexploitaties in beeld gebracht. Zo is te zien wat het effect van de grondexploitaties is. Terughoudendheid ten aanzien van geprognosticeerde winsten bij het grondbedrijf is op zijn plaats. In de volgende tabel geven we inzicht in het verwachte verloop van de algemene reserve (de beschikbare weerstandscapaciteit).

	2023	2024	2025	2026
Alg Reserve	12.817	12.938	13.332	13.764
Grondbedrijf	3.629	3.629	5.657	8.757
	16.446	16.567	18.989	22.521
Risico's	6.068	6.068	6.068	6.068

De geraamde meerjarige overschotten of tekorten en de incidentele dekking van alle ontwikkelingen uit deze PPN zijn toegevoegd/onttrokken aan de reserve. De verwachte ontwikkeling van de weerstandsratio met en zonder de grondexploitaties is als volgt:

Weerstandsratio	2023	2024	2025	2026
ratio zonder grex	2,1	2,1	2,2	2,3
ratio met grex	2,7	2,7	3,1	3,7

Voor de berekening van de weerstandsratio is uitgegaan van de laatste **bekende risico's bij de jaarrekening 2021** en van de ontwikkeling van de reserves zoals hiervoor aangegeven.

De verbetering van de weerstandsratio wordt veroorzaakt door een gunstigere verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) en de benodigde weerstandscapaciteit (**risico's**). Zowel de algemene reserve als de omvang van de **risico's zoals** onderkend bij de jaarrekening 2021, nemen toe. De Algemene Reserve neemt relatief sterker **toe dan de risico's**. Voor de berekening van de weerstandsratio gebruiken we de reservestand per 31 december van enig jaar.

2. Dienstverlenend Oisterwijk (programma 1)

Het programma **1. "Dienstverlenend Oisterwijk"** gaat over **de thema's met betrekking tot de bedrijfsvoering en de dienstverlening vanuit de gemeentelijke organisatie**. Allereerst schetsen we algemene ontwikkelingen. Daarna geven we per ontwikkeling een onderbouwing. In de bijlage is het totaalbeeld van dit programma, per ontwikkeling, uitgesplitst.

Participeren doen we samen

De visie "Dienstverlenend doen we samen", door uw raad vastgesteld in 2021, gaat ook over onze inwonersparticipatie vanuit of overheidsparticipatie richting onze inwoners.

We optimaliseren de samenwerking tussen inwoners, ondernemers en organisaties binnen de dorpen van gemeente Oisterwijk en helpen als gemeente alleen, waar en op welke manier nodig. De leefbaarheid in én de identiteit van Haaren, Heukelom, Moergestel en Oisterwijk staan voorop; Zij weten zelf het beste wat nodig is; Inwoners zijn aan zet, (gemeente) Oisterwijk bouwt! mee.

Het coalitieakkoord, de wijkbezoeken, de Oisterwijk Bouwt! (avond), de uitkomsten vanuit het **rekenkameronderzoek "dorpen, wijken en buurten in verbinding" en de Quickscan Lokale Democratie**, geven input voor de wensen van inwoners, raad, college en organisatie.

Binnen de Oisterwijk Bouwt! Methode werken we als raad, college en organisatie ook steeds meer samen. De raadswerkgroep voert ook het in maart 2022 vastgestelde plan van aanpak uit. Centraal daarbij staan het ontwikkelen van een werkwijze voor majeure dossiers, het versterken van de samenwerking tussen de raadsleden en het uitvoeren van een verbeteragenda naar aanleiding van de genoemde Quick Scan Lokale Democratie.

We halen nu in de verkennende fase wensen en mogelijkheden op bij inwoners, raad, college en organisatie. Richting Begroting 2023 komen we met concrete voorstellen om inwoners- en overheidsparticipatie verder in onze samenleving en organisatie in te bedden.

Eisen digitalisering van gemeentelijke dienstverlening

De rijksoverheid stelt hoge eisen aan de digitalisering van gemeentelijke dienstverlening. Om deze uitdaging het hoofd te bieden en verdergaande digitalisering van informatie en processen voor een betere gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering te realiseren, is een strategische agenda opgesteld binnen het samenwerkingsverband Equalit. De strategische agenda die door de deelnemersraad van Equalit is opgesteld, geeft antwoord op de volgende vragen:

- Waarom digitaliseren we samen en waar zetten we op in?
- Hoe digitaliseren we samen?
- Wat hebben we nodig om samen te digitaliseren?

Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn:

- We werken voor onze inwoners, ondernemers en organisaties
- We werken data gedreven
- We werken op een moderne en betrouwbare infrastructuur

We gaan deze uitdaging aan middels de intentieverklaring "Samen op weg naar een excellente digitale dienstverlening" waarin de normen en waarden set is opgenomen hoe we met elkaar de reis naar de toekomst maken, waar we al vanaf 2021 mee zijn begonnen maar die we ook voortzetten in de jaren 2023-2026. Samen met de onlangs vastgestelde I-visie slaan de deelnemers de handen ineen voor een volgende fase in de samenwerking waarbij harmonisatie in uitvoering, applicatielandschap, inrichting en beheer voorop staan om zo samen een eigentijdse en excellente digitale gemeentelijke dienstverlening te creëren.

Regionale samenwerkingsverbanden

We blijven samenwerking op lokaal, subregionaal en regionaal niveau actief opzoeken. Dit is een belangrijk onderdeel in onze strategie voor de toekomst.

In de samenwerking met Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk (GHO) behalen we voordelen op kwaliteits-, effectiviteits- en efficiëntie niveau. Door de netwerksamenwerking te verdiepen kunnen we ons echter ook als werkgever onderscheiden van andere gemeenten.

In de samenwerking van regio Hart van Brabant zijn inmiddels 11 gemeenten actief. Hierbij staat samenwerking centraal op vraagstukken die over gemeentegrenzen gaan, zoals in het Sociaal Domein en op gebied van bouwen en wonen en milieu- en duurzaamheidsopgaven. Onderdeel van Hart van Brabant is ook de samenwerking met Midpoint Brabant, waarin samen met andere gemeenten, maar ook met partners uit onderwijs en ondernemingen, gewerkt wordt aan stimuleren van ondernemerschap, toerisme en recreatie in de regio.

Loongebouw

De krapte op de arbeidsmarkt en de eisen die wij stellen aan ons personeel, leiden ertoe dat we ons loongebouw tegen het licht moeten houden. We willen graag aantrekkelijk blijven als werkgever. Bij de begrotingsscan die we hebben uitgevoerd in opmaat voor de PPN bleken een aantal functies lager gewaardeerd te zijn dan gemiddeld bij vergelijkbare gemeenten.

Vastgoed

We kijken kritisch naar ons vastgoed en kijken of het bijdraagt aan onze beleidsdoelstellingen waaronder zeer zeker duurzaamheid en de snel veranderende behoeften. Bij de beoordeling van huisvestingsvraagstukken staat de vraag centraal welke invloed dit heeft op onze totale portefeuille.

Veiligheid en leefbaarheid

De gemeente Oisterwijk streeft naar optimale veiligheid en leefbaarheid. Dit doen we door in te zetten op vermindering van criminaliteit en overlast en het gevoel van veiligheid te bevorderen. In het huidige integraal veiligheidsplan (2019-2023) zetten wij extra in op drie **thema's: 'hennep en synthetische drugs', 'overlast' (verward gedrag, hangjeugd, openlijk geweld) en 'woninginbraken, fietsendiefstal en overvallen'.**

Vanaf 2023 volgt er een nieuw integraal veiligheidsplan, daar worden in 2022 de voorbereidingen voor getroffen. Een structureel onderdeel van ons veiligheidsprogramma is de aansluiting bij de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. We bundelen de krachten met 24 gemeenten, brandweer, GHOR en politie om zo goed voorbereid te zijn op rampen en crises. De Veiligheidsregio fungeert als een verbindende factor in het voorkomen van rampen en crises en mobiliseert de aangesloten partners als sprake is van een incident.

Daarnaast trekken we integraal op met de Taskforce Riec en haar partners, gemeenten, de politie, het OM, de belastingdienst, in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Alleen door de handen ineen te slaan kunnen en zullen we stappen zetten om onderwerpen zoals mensenhandel, drugsdumpingen, weerbaarheid van onze jeugd en cybercriminaliteit onder de aandacht te brengen en aan te pakken.

Onontkoombaar

Nieuwe CAO/indexering salarissen

De werkgevers en leden zijn het eens geworden over een nieuwe cao-gemeenten voor 2021 en 2022. Dit betekent een structurele loonstijging per 1 december 2021 van 1,5% en op 1 april 2022 stijgen de salarissen opnieuw met 2,4%. Er is wel rekening gehouden in de meerjarenraming met een indexering van salarissen maar onvoldoende om deze salarisverhoging op te vangen. Mogelijk wordt dit nog gecompenseerd via de meicirculaire.

Formatieve ontwikkelingen

Voor het programma ruimte, is het noodzakelijk om de formatie te verhogen gezien de beleidsmatige keuzes die zijn gemaakt. Denk daarbij aan beleidsmedewerkers voor wonen en de woonzorgvisie, een medewerker voor grondzaken en beleidszaken verkeer. Voor de formatiekosten medewerker grondzaken ontvangen wij meer opbrengsten, de formatiekosten voor beleidszaken verkeer worden gecompenseerd uit het budget verkeer. Beide functies zijn dan ook budgettair neutraal. Daarnaast zien we door vergrijzing bij de buitendienst (groenonderhoud) en (grijsonderhoud) dat het verstandig is jonge medewerkers te laten instromen en ouderen te laten uitstromen. Hiervoor zijn incidenteel middelen benodigd.

Ook binnen het programma samenredzaam Oisterwijk (programma 3) is formatie-uitbreiding nodig als gevolg van nieuwe wettelijke taken en beleidsmatige ontwikkelingen. Om hieraan uitvoering te kunnen geven is het onder meer noodzakelijk om een beleidsadviseur vreemdelingenzaken aan te trekken, een beleidsadviseur integratie en participatie (voor o.a. wet inburgering), alsook een beleidsmedewerker sociaal domein (vroegsignalering van schulden, bestaanszekerheid). Voor nieuwe wettelijke taken ontvangen wij vanuit het gemeentefonds een bijdrage.

Onderwijshuisvesting

In 2023 gaan we aan de slag met de uitbreiding van basisschool de Kikkenduut, de aanpassing van basisschool de Groene Parel in Kindcentrum de Pannenschuur en de verstrekking van Onderwijsleerpakket en meubilair aan basisschool de Nieuwe Linde.

Ontwikkeling energiekosten

Als gemeente worden we geconfronteerd met aanzienlijke kostenstijgingen ten aanzien van ons energieverbruik. We formuleren, parallel aan de verduurzaming van onze vastgoedportefeuille, praktische maatregelen die zijn gericht op het terugbrengen van ons energieverbruik en dat van onze vastgoedgebruikers. Daarnaast ontwikkelen we een strategie over hoe we onze energie in de toekomst het meest verantwoord kunnen inkopen.

Verzekeringen

Op meerdere verzekeringen zijn de premies gestegen. Dit leidt tot structureel hogere kosten. De verzekeringsportefeuille is gelijk gebleven.

Raadsinformatiesysteem

De raad is eind 2021 aan de slag gegaan met het aanbestedingstraject voor het raadsinformatiesysteem (RIS). In 2023 moet er of een upgrade zijn van het bestaande raadsinformatiesysteem of wordt er overgestapt naar een raadsinformatiesysteem van een andere aanbieder. Tevens wordt onderzocht of de huidige audioverslaglegging van raadsbijeenkomsten kan worden omgezet naar videoverslaglegging. Hierdoor kan het volgen

van de raadsbijeenkomsten en daarmee het besluitvormingsproces aantrekkelijker worden en beter te volgen zijn voor inwoners.

Leges Omgevingswet

Door de invoering van de Omgevingswet vervalt een aantal taken waar nu leges over wordt geheven. Per 1 januari 2023 hebben we rekening te houden met lagere legesopbrengsten van **€300.000 voor de jaren 2023 en 2024. Dit komt doordat er meer vergunningsvrij gebouwd** mag worden, wel komt er een meldingsplicht richting de gemeente. Verder wordt voor sommige bouwaanvragen de bouwtoets door een externe partij gedaan. Dit betreft echter een klein gedeelte van de taken, waar ook leges over worden geheven. De komende twee jaar wordt gebruikt om de processen aan te passen en te monitoren welke inzet nodig is. Waarbij ook wordt onderzocht welke inkomsten er wel mogelijk zijn.

Inzet van middelen om koers te houden

Stelpost Haaren

Voor de overgang van Haaren naar Oisterwijk was een structurele post onvoorzien opgenomen. Op deze post onvoorzien, is een aantal uitgaven gecorrigeerd die hebben geleid tot hogere uitgaven dan verwacht nadat de taken van Haaren erbij zijn gekomen. Inmiddels zijn er reeds een jaar taken uitgevoerd en hebben we zicht gekregen op het benodigde budget en kunnen we het resterende budget van deze stelpost inzetten als dekking.

Onderbesteding binnen de budgetten

In de aanloop naar de PPN, is binnen de organisatie nog een keer kritisch gekeken naar onderbesteding op budgetten en waar we op kunnen bijsturen in de bedrijfsvoering, om bezuinigingen mogelijk te maken. Dit is al eerder gedaan bij operatie stofkam, maar nu zijn we nog dieper ingegaan op de onderbesteding, die deels ook wordt veroorzaakt door het uitstellen van werkzaamheden. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van een begrotingsscan, waarbij de gemeente Oisterwijk met vergelijkbare gemeenten is vergeleken.

Dit is opgenomen in de financiële bijlage als 'Onderuitputting structurele aframing' voor een bedrag van € 0,5 mln. (blz. 26).

Bezuinigingsmogelijkheden binnen de bedrijfsvoering

In de aanloop naar de PPN is ook ingezet op bezuinigingsmogelijkheden binnen de bedrijfsvoering. Denk aan het verminderen van printers, abonnementen herzien en kijken naar digitaliseringsmogelijkheden.

3. Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk (programma 2)

In programma 2, **"Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk"**, zijn thema's gebundeld die bijdragen aan de leefomgeving met alle voorzieningen en aspecten die daarbij horen. Allereerst schetsen we algemene ontwikkelingen. Daarna geven we per ontwikkeling een onderbouwing. In de bijlage is het totaalbeeld van dit programma, per ontwikkeling, uitgesplitst.

Sport, spelen en bewegen

Op het gebied van sport- en beweegvoorzieningen staan vanaf 2023 verschillende ontwikkelingen op de agenda:

- We gaan aan de slag met de uitkomsten van het onderzoek naar de mogelijkheden voor het Taxandria terrein (onderzoek in 2022).
- Afgelopen jaren zijn, samen met sportverenigingen, de mogelijkheden onderzocht voor de herinrichting van Sportpark StokeInd; hierbij is de eventuele samenhang met Moergestel Noord meegenomen. Hieruit bleek dat de herinrichting van het Sportpark los kan staan van de ontwikkelingen rondom Moergestel Noord. Daarmee kan de fasering die eerder in de begroting is aangebracht (Fase I 55K per jaar; Fase II PM) losgelaten worden. In 2022 wordt de raad daarom gevraagd om een totaalkrediet voor de herinrichting van het gehele sportpark. Ten aanzien van dit krediet is in de begroting 2022 overigens al rekening gehouden met een reservering van 1 miljoen (55K structureel aan kapitaallasten). Na instemming en afhankelijk van de planologische procedures zal mogelijk in 2023 begonnen worden met de herinrichting. Het doel is dat leden van de sportverenigingen van Moergestel, de gildes en inwoners kunnen sporten en bewegen en zo meedoen in de maatschappij en aan hun gezondheid kunnen werken.
- We willen ook in 2023 het Staalbergven openhouden. Afhankelijk van besluitvorming in 2023 wordt het Staalbergven vernieuwd.

Recreatie, Economie en Toerisme

In het kader van de nieuwe omgevingsvisie wordt de economische visie geactualiseerd. Daarbij houden we rekening met een toekomstige vraag naar nieuwe bedrijventerreinen. Parallel aan de actualisatie wordt doorlopend gewerkt aan een prettig vestigingsklimaat voor onze ondernemers, doormiddel van uitvoering van de acties binnen de pijlers van het economisch Uitvoeringsprogramma 2020-2022 (innovatie-, organisatie- en klantstrategie), alsmede door het inzetten van onze accountmanager ondernemers.

Wij zetten in op het verder verstevigen en verdiepen van de samenwerking voor, door en tussen ondernemers in diverse sectoren. Onze inzet betreft het creëren van meer bekendheid voor het ondernemersloket, ondersteuning van ondernemers bij ontwikkelingen op langere termijn (3 tot 5 jaar) en we organiseren vier thema georiënteerde sessies in samenwerking met diverse partners. Daarnaast organiseren we jaarlijks minimaal één keer een gezamenlijk overleg met onze ondernemingsverenigingen.

We willen citymarketing een nog steviger positie geven zodat de Stichting Bezoek Oisterwijk zich samen met haar partners in zet voor een sterke positionering, gastvrijheidstaken (toeristisch informatiepunt) en promotie. Inhoudelijke doelen zijn het vergroten van de bekendheid van Oisterwijk, het verlengen van de verblijfsduur en het stimuleren van herhalingsbezoek.

Wonen

Op basis van de Woonzorgvisie 2022-2027 zijn 6 speerpunten over onze ambities op het gebied van wonen vastgesteld. Dit zijn:

1. Meer woningen bouwen, op natuur-inclusieve wijze
2. Nieuwbouw is betaalbaar en gericht op doorstroming
3. Woningen van duurzame kwaliteit
4. Plek bieden aan bijzondere doelgroepen
5. Prettig wonen voor mensen met een zorgvraag
6. Gemixte, groene wijken voor een inclusieve samenleving

Deze speerpunten worden uitgewerkt tot een uitvoeringsprogramma. Het betreft acties die we willen oppakken om ervoor te zorgen dat de woonzorgvisie niet alleen blijft bij ambities maar we ook over kunnen gaan tot de realisatie daarvan. Het uitvoeringsprogramma zal een verscheidenheid aan acties bevatten, die personele kosten tot gevolg hebben, onderzoekskosten maar ook kosten om zaken mee te realiseren. Uw raad wordt hierover nader geïnformeerd na de vaststelling van het uitvoeringsprogramma door het college. De kosten worden verwerkt in de Begroting 2023.

Om alle ambities op het gebied van wonen te realiseren is capaciteit nodig. Hiermee wordt onder andere de uitvoering van het beleid, advisering bij woningbouwontwikkeling en de inzet voor de regio Hart van Brabant en provinciaal geborgd.

Koersdocument Oostflank SRBT

Samen met de gemeente Tilburg werken we aan een Koersdocument voor de Oostflank van de verstedelijkingsregio Breda-Tilburg (SRBT). Het gebied Oostflank bevat de dorpen Berkel-Enschot, Udenhout, Biezenmortel, Haaren, Oisterwijk en Moergestel. In het Koersdocument wordt een visie op verstedelijking neergelegd met landschap als basis voor de periode tot 2040. Hierin bepalen we op integrale wijze de koers op de **thema's landschap, natuur en landbouw**, economie, recreatie en toerisme, wonen en mobiliteit. Op basis van een eerste analyse zijn 12 adviezen opgesteld voor beide gemeenten. Deze adviezen worden nader uitgewerkt. Onderdelen van dit proces zijn o.a. een brede mobiliteitsstrategie, stedenbouwkundige uitwerkingen en een participatieproces. Met de input van deze visie wordt ook verder invulling gegeven aan de Omgevingsvisie.

Prioritaire locaties en versnelling woningbouw

Gelijktijdig met de ontwikkeling van het verstedelijkingsakkoord zetten we in op het **lostrekken en verder ontwikkelen van verschillende grote woningbouwprogramma's**. Voor Pannenschuur VI, Oostelvoortjes II en Moergestel Noord treffen we voorbereidingen om te komen tot de ruimtelijke plannen voor deze projecten. Vervolgens brengen we deze in procedure, om ze eind 2023 te laten vaststellen. De ontwikkeling van het Taxandriaterrein is afhankelijk van de mogelijkheden voor woningbouw rondom het atletiekterrein. Ook de ontwikkeling van Haarendael blijft onverminderd onder de aandacht. Wij streven ernaar om in 2023 een bestemmingsplan aan te bieden. Een verdere uitwerking van de prioritaire locaties treft u aan in de planning van de Kompasprojecten.

Om de woningbouw te versnellen zetten we in op snellere procedures en zetten we capaciteit alleen in op de initiatieven die bijdragen aan met name sociale woningbouw met enige omvang. De kosten en baten hiervan worden meegenomen bij de begroting 2023.

Natuur en landschap

De komende jaren blijven we investeren in het landschap en de natuur. Dit is belangrijk voor **het vestigingsklimaat en aantrekkelijkheid van onze Parel in 't Groen**. Het draagt bij aan een gezonde leefomgeving en het verbeteren van de biodiversiteit. De visie op het buitengebied brengen we hiertoe verder in uitvoering, onder andere via de Gebiedsgerichte Aanpak Kampina en Oisterwijkse Vennen. We continueren de samenwerking met het Van Gogh Nationaal Park.

Duurzaamheid

Onder de vlag van de Regionale Energie en Klimaat Strategie (REKS) werken we de komende jaren regionaal samen aan duurzaamheid en geven we uitvoering aan de Transitievisie Warmte. Vanaf 2023 is extra budget en capaciteit nodig om structureel uitvoering te kunnen geven aan deze taken. De bijdrage uit het gemeentefonds voor deze taken is op dit moment nog niet duidelijk. Dit verwerken we later in de begroting.

In 2022 moet er een besluit genomen worden over deelname aan het Regionaal Publiek Ontwikkelbedrijf REKS. Hiermee kunnen we de komende jaren inzetten op de realisatie van de gebiedsontwikkelingen in de energiehub (o.a. wind- en zonneparken). Verder wordt er met de opbrengst ook geïnvesteerd in projecten die bijdragen aan klimaatadaptatie in de regio. Hiertoe wordt een Regionaal Klimaatfonds opgericht.

Bij ontwikkelingen in de openbare ruimte wordt aandacht gegeven aan klimaatadaptatie door onder andere minder te verharderen, meer groen aan te brengen en water ter plaatse te bergen en te verwerken. Dit om ervoor te zorgen dat Oisterwijk in 2050 klimaatbestendig en water robuust is ingericht. We gaan de inwoners en bedrijven motiveren om hieraan bij te dragen door ook hun huis, tuin en bedrijfslocatie hierop aan te passen.

Visie openbare ruimte – actualiseren van beleid

Eind 2022 leggen we de visie op de openbare ruimte voor aan de gemeenteraad. Hiermee willen we vastleggen wat nodig is voor een kwalitatieve, biodiverse en toekomstgerichte openbare ruimte. Op basis hiervan wordt nieuw beleid opgesteld en het bestaande beleid geactualiseerd, zoals de Kadernota wegen, het Basis Rioleringsplan en het Groenbeleid.

Verkeer

Er wordt ingezet op duurzame mobiliteit vanuit het scenario Duurzaam en Actief. We verbeteren de bereikbaarheid en leefbaarheid door meer gebruik van duurzame vervoersmiddelen. Daarvoor stimuleren we langzaam verkeer en breiden we het netwerk van openbare laadpalen uit. Vanuit de regionale samenwerking onderzoekt de provincie naar mogelijkheden voor deelmobiliteit in de kleine kernen. Op basis van dit onderzoek wordt bekeken wat er nodig is in de gemeente Oisterwijk om dit te realiseren. Om onder andere uitvoering te geven aan het beleid en het oplossen van de knelpunten in het verkeer is extra capaciteit nodig.

Onontkoombaar

De Omgevingswet

Op basis van de besluitvormingen over de Omgevingswet worden de processen verder vormgegeven. Daarnaast dienen na de inwerkingtreding op 1 januari 2023 nog een aantal zaken geregeld te worden. Waaronder de actualisering van de Omgevingsvisie (uiterlijk gereed 31 december 2024) en het opstellen van het Omgevingsplan (uiterlijk gereed 31 december 2029). De begeleiding van het proces na de inwerkingtreding vraagt tijdelijke capaciteit.

Impuls onderhoud openbare ruimte

Al eerder **is aangegeven dat 14% van onze wegen onder de norm "c en d (te slecht)" valt. De komende jaren zetten we ons in om het percentage van onderhoudsniveau te minimaliseren waarbij we tevens het overige areaal op niveau moeten houden. Dit betreft voornamelijk de vervanging en groot onderhoud van het bestaande areaal (wegen, groen en verlichting). In 2025 vindt er weer een inspectie plaats en actualiseren we de onderhouds- en vervangingsbehoefte.**

Ten behoeve van het beheer van de openbare ruimte is een nieuwe financiële structuur opgezet. Aan de hand van deze structuur richten we de meerjarenonderhoudsplanning in, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen groot onderhoud (voorzieningen) en reconstructie (investeringen). Deze zijn noodzakelijk om de kwaliteit van de openbare ruimte op orde te krijgen en te houden.

We werken met een integrale meerjarenonderhoudsplanning gericht op een wijkgerichte aanpak. Dit biedt efficiency voordelen en het past ook bij de bestuurlijke vernieuwing en participatie in de wijken.

Wensen (incidenteel)

Flexwonen

Er is een grote behoefte aan extra woningen, met name in het sociale segment en voor één- en tweepersoonshuishoudens. Naast de permanente woningbouwplannen wordt ingezet op het versnellen van het creëren van woonruimte. Daarom richten we ons op flexwonen als oplossing voor de woningzoekenden. Op basis van door de raad vastgestelde locaties en alternatieve mogelijkheden wordt uitvoering gegeven aan de ontwikkeling. Waar mogelijk wordt actief ingezet op het verkrijgen van subsidies.

Wensen (meerjarig)

Toekomstbestendige milieustraat

Op basis van de keuze van het scenario voor een toekomstbestendige milieustraat wordt ook duidelijkheid gecreëerd over de wensen met betrekking tot de ontwikkeling van de gemeentewerf. In 2023 gaan we starten met de uitwerking en mogelijke voorbereidingen voor de realisatie van het gekozen scenario.

Verduurzaming wagenpark buitendienst

Bij het vervangen van de voertuigen van de buitendienst wordt ingezet op het verduurzamen van het areaal. Het is een wens om voertuigen zoveel mogelijk te elektrificeren.

Korte termijn maatregelen verkeersplan Moergestel

In 2020 is scenario 1 van het Verkeersplan Moergestel vastgesteld. Dit plan is onderverdeeld in korte- middellange- en lange termijn maatregelen. We zetten in op de verdere uitvoering van de kortetermijnmaatregelen. Hiervoor worden onder andere de verkeersmaatregelen in de Schoolstraat meegenomen met de onderhoudswerkzaamheden.

Middellange termijn maatregelen verkeersplan Moergestel

De middellange termijn maatregelen zijn opgenomen als wens. Waar mogelijk worden deze maatregelen uitgevoerd als dit gecombineerd kan worden met andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

Snelfietsroute Oisterwijk-Tilburg

In 2020 is een mobiliteitskoers vastgesteld waarbij onder andere wordt ingezet op meer gebruik van de fiets in plaats van auto. Uit onderzoek naar gebruik van de verschillende manieren van vervoer door Oisterwijkers blijkt, dat er een kans ligt binnen de verplaatsingen naar Tilburg (*43% van alle externe verplaatsingen gaan naar Tilburg, 56% daarvan gaat met de auto en slechts 15% met de fiets*). Een directe comfortabele fietsroute parallel aan het spoor naar Tilburg is daarbij een belangrijke voorwaarde. Het is een wens om hier uitvoering aan te geven. Naar verwachting zal dit pas na 2026 tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Snelfietsroute Tilburg – Eindhoven

Met het aangaan van de intentieovereenkomst is een eerste stap gezet om te komen tot een snelfietsroute tussen Tilburg en Eindhoven. Het is een wens om dit tot uitvoering te brengen. Naar verwachting is dit na 2027.

4. Samenredzaam Oisterwijk (programma 3)

Allereerst schetsen we binnen programma 3, “**Samenredzaam Oisterwijk**”, algemene ontwikkelingen. Daarna geven we per ontwikkeling een onderbouwing. In de bijlage is het totaalbeeld van dit programma, per ontwikkeling, uitgesplitst.

Onontkoombaar

Toenemende vergrijzing, individualisering en complexere hulpvragen

Toenemende vergrijzing, individualisering en complexere hulpvragen zorgen ervoor dat er steeds vaker een beroep op de gemeente wordt gedaan. Als gemeente zijn we wettelijk verplicht om ondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben (open einde regelingen). We verwachten daarom dat we de komende jaren niet verder kunnen bezuinigen in het sociaal domein. We zullen daarom nog beter moeten sturen om nu en in de toekomst goede ondersteuning toegankelijk te houden voor iedereen die dat echt nodig heeft. We gaan ons inzetten om de genoemde opgave te halen.

Mogelijke Rijksbezuiniging op de Jeugdzorg

Ten aanzien van de voorgenomen Rijksbezuiniging van het kabinet van 500 miljoen op de Jeugdzorg is nog onduidelijk wat hier uiteindelijk mee gebeurt. Een meerderheid van de Eerste Kamer is akkoord gegaan met een motie waarin het kabinet wordt opgeroepen om in overleg met gemeenten tot de gewenste hervorming van het jeugdstelsel te komen zonder de voorgenomen bezuiniging van 500 miljoen. De VNG zegt ervan uit te gaan dat het kabinet de motie op gaat pakken, maar óf en wanneer dit gebeurt is nog niet duidelijk.

Opgave sociaal domein

We willen dat de voorzieningen binnen het sociaal domein toegankelijk zijn én blijven voor al onze inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben.

Voorwaarde daarvoor is dat de voorzieningen betaalbaar zijn én blijven.

Hier hebben we ons de afgelopen jaren flink voor ingezet, onder meer via regionale verbetermaatregelen en ons lokale Strijdplan Sociaal Domein.

Voldoende adequate hulp en ondersteuning, met blijvend oog voor kostenbewaking, blijft ook komende jaren ons streven. Vandaar dat wij een opgave hebben geformuleerd voor komende jaren om met minder kosten eenzelfde kwalitatief goed sociaal domein beschikbaar te hebben voor onze inwoners.

Woonplaatsbeginsel Jeugd

Het woonplaatsbeginsel Jeugd is vanaf 2022 ingegaan. Oisterwijk wordt hierdoor voor minder kinderen bij de Hondsberg financieel verantwoordelijk. Tegelijkertijd wordt Oisterwijk wel financieel verantwoordelijk voor Oisterwijkse kinderen die in andere gemeenten hulp ontvangen. Gemeente Oisterwijk kreeg een compensatie vanuit het Rijk voor de kinderen die vanuit een voogdij maatregel verblijven bij de Hondsberg (en niet afkomstig zijn uit Oisterwijk). Deze compensatieregeling wordt LTA-traject genoemd. Door invoering van het woonplaatsbeginsel vervalt deze compensatie dus. We verwachten dat het woonplaatsbeginsel in 2023 een budgettair neutraal effect heeft op de kosten van de jeugdhulp.

Abonnementstarief Wmo

Het kabinet heeft aangekondigd dat het abonnementstarief Wmo gaat veranderen. Het is nog niet duidelijk op welke manier dat zal gebeuren en welk effect dat zal hebben. Uitgangspunt is om te komen tot een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp met landelijke normen en met oog voor betaalbaarheid van lage- en middeninkomens.

Beschermd Wonen

De komende jaren zetten wij ons lokaal en regionaal in voor inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen. Door de doordecentralisatie beschermd wonen verschuift de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen van Tilburg naar Oisterwijk. Regionaal hebben we afgesproken om in ieder geval in de jaren 2022, 2023 en 2024 samen te blijven werken in het organiseren van de ondersteuning beschermd wonen. Als gemeente staan we aan de lat om de uitstroom van beschermd wonen op te vangen.

Participatie

Met de invoering van de participatiewet in 2015 kreeg de gemeente nieuwe doelgroepen om naar werk te begeleiden. Tevens is de afbouw van de sociale werkvoorziening in gang gezet. De financiële begeleidingsvergoeding die de gemeente ontvangt per persoon is lager geworden. Het aankomende '**breed offensief**', **nieuwe wet**- en regelgeving en specifieke maatregelen, moet ervoor zorgen dat de kansen op de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking worden vergroot.

Met de nieuwe Wet inburgering (1-1-2022) is een duidelijke verbinding gemaakt met participatie; vanuit duale trajecten (leren en participeren) wordt gestimuleerd dat mensen zo snel mogelijk mee doen in de samenleving, het liefst via betaald werk. Hiermee starten we zo vroeg mogelijk vanuit het AZC.

Persoonsgebonden Budget (pgb)

Omdat hulpvragen complexer worden komen minder mensen in aanmerking om hun **hulpvraag via een persoonsgebonden budget te verzilveren. Hierdoor worden er minder pgb's** ingezet dan verwacht maar zien we deze hulpvragen verschuiven naar zorg in natura waardoor daar de aanvragen hoger zijn dan verwacht. De besparing bij pgb moet dus minimaal worden bijgeplust bij de zorg in natura, pgb is immers goedkoper dan zorg in natura.

Bovengenoemde ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat we slim omgaan met zorg en ondersteuning en de financiering daarvan. Zeker omdat we de kwaliteit van zorg willen waarborgen, zoals ook breed aan de orde is geweest tijdens de Sociale Dialoog 2022. We zullen de komende jaren dus sterker moeten sturen op aanvragen en kwaliteit van zorg. **Hierbij is "zo licht als mogelijk zo zwaar als nodig" het uitgangspunt. Hierdoor zullen we niet** bezuinigen maar wel meerkosten voorkomen. We doen dit via 3 sporen:

- 1) Nieuwe inkoop Sociaal Domein in Hart van Brabant
De nieuwe inkoop van Jeugdhulp, Wmo begeleiding, Participatie/dagbesteding en Beschermd Wonen gaat vanaf 01-01-2023 in. Dit is gericht op hulp zo licht als mogelijk, meer normaliseren, meer samenwerking tussen aanbieders en de basisstructuur en het wegwerken van wachtlijsten- en tijden. Daarnaast biedt de taakgerichte financiering voor gemeenten meer duidelijkheid in de kosten (je weet vooraf wat je in totaal uitgeeft). De nieuwe inkoop Huishoudelijke Ondersteuning (HO) moet vanaf 2023 zorgen voor toekomstbestendige HO voor inwoners die dat echt nodig hebben en niet kunnen terugvallen op hun eigen netwerk.
- 2) Toegang Loket Wegwijs Oisterwijk
De gemeente Oisterwijk heeft i.t.t. veel andere gemeenten dankzij het strijdplan de beweging richting normaliseren al flink ingezet. In Loket Wegwijs Oisterwijk wordt deze beweging in 2023 verder voortgezet. Daarnaast ontwikkelen we binnen Loket Wegwijs Oisterwijk betere regie voor inwoners met problemen op meerdere leefgebieden (en dus

afhankelijk zijn van meerdere wetten). Ook zetten we in op een betere samenwerking met het medisch domein. We zijn in gesprek met de huisartsen over de wijze waarop we dit het beste vorm kunnen geven. Dit kan resulteren in meer doorverwijzingen door de huisartsen naar Loket Wegwijs.

3) Preventie

We blijven inzetten op preventie. Hierdoor voorkomen we dat kleine problemen groot (en duur) worden. We gaan bijvoorbeeld meer investeren in preventie van schulden en armoede om te voorkomen dat inwoners (grotere) problemen krijgen en in (duurdere) maatwerkvoorzieningen terecht komen. Ook gaan we ons subsidiebeleid herzien waarin preventie van zorg en ondersteuning een belangrijk onderdeel zal zijn.

De nieuwe inkoop Wmo zorgt er mogelijk voor dat we het huidige Wmo-vervoer naar dagbesteding anders moeten inrichten. Dit wordt nog onderzocht.

Schuldhulpverlening

We gaan inwoners met problematische schulden beter helpen door gebruik te maken van ons recht om te adviseren over Schuldenbewind of gemeentelijke schuldhulpverlening. In 2023 gaan we onderzoeken hoe we dat het beste kunnen doen.

Door de stijgende energieprijzen zien we steeds meer inwoners met betalingsproblemen, dit vergroot het risico op armoede voor onze inwoners en dit kan zorgen voor een toename in schuldhulpverlening. Daarom zijn we gestart met de preventieve aanpak van energiearmoede. Door deze aanpak en de verwachte toename is mogelijk meer ondersteuning nodig vanuit partijen die onze inwoners hierbij helpen.

Lokale ontwikkelingen

Sport bewegen en spelen

Sporten, bewegen en spelen zijn belangrijke bezigheden die bijdragen aan preventie. Op deze terreinen wordt beleid ontwikkeld. Dit beleid wordt onderdeel van het gezondheidsbeleid.

Cultuur en gemeenschapsvoorzieningen

We werken de cultuurvisie nader uit **in uitvoeringsprogramma's**.

In Haaren onderzoeken we de wensen en mogelijkheden voor een bibliotheekvoorziening. Ook wordt gewerkt aan de vernieuwing van gemeenschapshuis Den Domp

Vreemdelingenbeleid

De gemeente Oisterwijk staat open voor de opvang van vluchtelingen dus ook voor Oekraïense vluchtelingen. De bestuursovereenkomst AZC is getekend. Samen met COA worden de gemaakte afspraken verder uitgerold.

Onderwijs

We continueren het uitvoeringsprogramma 2021-2024 van de Lokaal Educatieve Agenda (L.E.A.) We kijken of de subsidie onderwijsstimulering toegepast kan worden op basisonderwijs en Vroegschoolse en Voorschoolse Educatie (VVE) op het AZC.

Algemeen

Bij subsidiepartners in de basisstructuur maar ook bij sportclubs en andere maatschappelijke partijen verwachten we een toename van de kosten. De ontwikkelingen op loon- en

prijsbijstellingen liggen veelal buiten de invloedssfeer van deze partijen. Afgesproken loonstijgingen i.v.m. CAO afspraken zullen zij moeten vergoeden en de inflatie maakt dat zaken duurder worden. Ook de gestegen energielasten spelen hier een rol.

We gaan in 2023 ons subsidiebeleid herzien met als doel dat subsidies beter ingezet kunnen worden als middel om beleidsdoelen te behalen.

5. Doorkijk meerjarenbegroting

Doorkijk meerjarenbegroting

We realiseren ons dat er dit moment sprake is van diverse onzekerheden en risico's, waardoor het moeilijk wordt om tot een 'eindoordeel' te komen. De grootste onzekere factor is het Rijk, waardoor onze bedrijfsvoering onder druk komt te staan en het maken van bestuurlijke keuzes wordt bemoeilijkt.

Het financiële beeld dat er nu ligt laat een nadeel zien in 2026 van € 508.000.

Lastenverhoging voor onze burgers, **zien wij als laatste 'draaiknop' om te komen tot een** meerjarig sluitende begroting. Gezien alle voorstellen in deze PPN en het zo goed mogelijk **anticiperen op onzekerheden en risico's**, zou een lastenverhoging verdedigbaar zijn.

Het is heel goed mogelijk dat de meicirculaire tot een beter inzicht leidt, waardoor een lastenverhoging niet nodig is. Op dit moment kunnen we een lastenverhoging niet uitsluiten. Daarnaast heeft Uw raad natuurlijk altijd nog de mogelijkheid om ook het ambitieniveau bij te stellen aan de hand van de dan bekende informatie.

Mocht het financiële beeld significant wijzigen t.o.v. de huidige aannames en inschattingen, zullen wij u hierover informeren.

In de PPN treft u op blz. 6. een overzicht aan van wensen die nog niet financieel zijn vertaald en gehonoreerd. Wij wensen zoveel mogelijk onze ambities uit het bestuursakkoord waar te maken, met instandhouding van ons huidige voorzieningenniveau.

BIJLAGE: Financiën totaal en per programma

Totaalbeeld:

Perspectief 2023-2026				
x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022	924	260	-527	-527
Correctie kapitaallasten	-55	-55	-55	-55
Gemeentefonds opschalingskorting	622	832	1.050	0
Gemeentefonds sept circulaire	380	381	489	567
Gemeentefonds sept circulaire comp CAO	100	100	100	100
Maartbrief	500	500	500	500
Uitgangspunt 2022 - 2026	2.471	2.018	1.557	585
Lasten				
<i>Wettelijk & autonoom</i>				
Dienstverlenend Oisterwijk	-1.939	-1.433	-1.264	-1.264
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	-120	-120	-90	-90
Samenredzaam Oisterwijk	-1.847	-1.847	-1.847	-1.847
Totaal wettelijk en autonoom	-3906	-3400	-3201	-3201
Uitgangspunt 2022-2026 (incl. wettelijke taken)	-1.435	-1.382	-1.644	-2.616
Ingezette middelen				
Dienstverlenend Oisterwijk	1.273	1.323	1.323	1.323
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	90	90	90	90
Samenredzaam Oisterwijk	605	605	605	605
Totaal ingezette middelen	1.968	2.018	2.018	2.018
Totaal lasten ambities en overig	1.968	2.018	2.018	2.018
Baten				
Dienstverlenend Oisterwijk	-300	-300	0	0
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	90	90	90	90
Samenredzaam Oisterwijk	0	0	0	0
Totaal Baten	-210	-210	90	90
Tekort (-) / overschot (+)	323	426	464	-508
Incidenteel	-808	-198	0	0
Structureel	1.131	624	464	-508

BIJLAGE: programma 1 en 2

Programma 1.

x € 1.000	S/I	2023	2024	2025	2026
Dienstverlenend Oisterwijk					
Lasten					
<u>Wettelijk & autonoom</u>					
CAO verhoging	S	-480	-480	-480	-480
Uitstel omgevingswet (formatie)	I	-50			
Onderwijshuisvesting	S	60	-44	-43	-43
Verzekeringsbudgetten bijstellen	S	-100	-100	-100	-100
Hogere energiekosten gemeentelijk vastgoed	I	-560		0	
Implementatie woonzorgvisie	S	-50	-50	-50	-50
Beleidsadviseur Wonen/ Grondzaken / Verkeer	S	-270	-270	-270	-270
Vergrijzing personeel groen/grijs	I	-168	-168		
Formatie samenleving	S	-301	-301	-301	-301
Raadsinformatiesysteem	S	-20	-20	-20	-20
Totaal wettelijk & autonoom		-1939	-1433	-1264	-1264
<u>Ingezette middelen</u>					
Onderuitputting structurele aframing	S	500	500	500	500
Taakstelling bedrijfsvoering	S	50	100	100	100
Inzet stelpost Haaren	S	723	723	723	723
Totaal ingezette middelen		1273	1323	1323	1323
Totaal Lasten		-666	-110	59	59
Baten		-300	-300	0	0
Invoering omgevingswet		-300	-300	0	0
Tekort (-)/overschot (+)		-966	-410	59	59

Programma 2.

x € 1.000	S/I	2023	2024	2025	2026
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk					
Lasten					
<u>Wettelijk & autonoom</u>					
Verhoging bijdrage deelname Veiligheidsregio Haaren	S	-90	-90	-90	-90
Staalbergven continueren huidige exploitatie	I	-30	-30	0	0
Totaal wettelijk & autonoom		-120	-120	-90	-90
<u>Ingezette middelen</u>					
Dekking beleidsadviseur verkeer uit budgetruimte verkeer	S	90	90	90	90
Totaal ingezette middelen		90	90	90	90
Totaal lasten		-30	-30	0	0
Baten					
Opbrengst grondverkoop/huur/pacht	S	90	90	90	90
Totaal baten		90	90	90	90
Tekort (-) / overschot (+)		60	60	90	90

BIJLAGE: programma 3

Programma 3.

x € 1.000	S/I	2023	2024	2025	2026
Samenredzaam Oisterwijk					
Lasten					
<i>Wettelijk/ autonoom</i>					
Indexering Jeugdhulp	S	-73	-73	-73	-73
Indexering Wmo BG en BW	S	-83	-83	-83	-83
Indexering PGB Jeugd	S	-2	-2	-2	-2
Indexering Wmo BG en BW	S	-13	-13	-13	-13
Te weinig geraamd komst Haaren WMO	S	-350	-350	-350	-350
Te weinig geraamd komst Haaren Jeugd	S	-95	-95	-95	-95
3e prognose HvB jeugdzorgkosten	S	-271	-271	-271	-271
Strijdplanmaatregelen WMO	S	-860	-860	-860	-860
Strijdplanmaatregelen WMO vervoer	S	-100	-100	-100	-100
<i>Totaal wettelijk & autonoom</i>		-1.847	-1.847	-1.847	-1.847
<i>Ingezette middelen</i>					
Opgave sociaal domein	S	350	350	350	350
Herschikking participatie budgetten	S	175	175	175	175
WMO out of the box	S	30	30	30	30
Jeugd persoonlijk passend pakket (PPP)	S	50	50	50	50
<i>Totaal ingezette middelen</i>		605	605	605	605
Totaal lasten		-1.242	-1.242	-1.242	-1.242
Baten					
Tekort (-) / overschot (+)		-1.242	-1.242	-1.242	-1.242

BIJLAGE: Kompasprojecten

In het coalitieakkoord zijn de kompasprojecten benoemd. Hieronder benoemen we per project de processtappen, die met name in 2023 spelen. Twee keer per jaar zullen we de processtappen actualiseren, bij de begroting en bij de PPN.

